

להמשיך את השמיטה לשש שנים

מדוע נאמר ש"הקהל" הוא "בשנה שמינית" ולא בسنة ראשונה של שמיטה? / איזו שמיטה נהגת באדם? / כיצד מחרידים ליהודי את ההכרה ש"הכל ברשות אדון הכל" / ומפני מה נקבע "הקהל" בחג הסוכות דוקא?

סוחיות עניןן דרבנן בדפוסה לסייעת חטפיותה דדוחנית

מידי שבע שנים בחג הסוכות שלאחר שנת השמיטה, מצווה התורה (פרשנו לא, יב) "הקהל את העם האנשי והנשים והטף", ומטרת האסיפה והתקלות היא, כמובואר בכתב "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלוקיכם", לעורר את העם ליראת ה' ולבודתו.

והנה בלשון הכתוב מצינו דבר תמורה, שمدגיש שזמנה של מצוות הקהל הוא "מקץ שבע שנים" (שם, י), היינו כהמשך וסיום לשנת השמיטה, וכמפורט בהמשך הכתוב "במועד שנת השמיטה" – "מצאי שבעית" (רש"י עה"פ), ולכארה, מה עניין הקהל אצל שמיטה שלפנינו, ולהלא מטרת התאספות היא, כאמור, לחזק את ישראל בעבודתם וביראותם למשך השנים הבאות, והי' צריך להיות להיפך, שנה זו תיקרא בשם "שנה ראשונה של שמיטה", ולא "מקץ שבע שנים" הקודמות?

וגם בפירוש רש"י על הפסוק מצינו שמדגיש את שיוכתה של שנת השמיטה ל"הקהל" שבסוך אליו, שלאחר שפרש שכונת הכתוב היא ל"שנה ראשונה של שמיטה", ממשיק "שהיא השנה השמינית, ולמה קורא אותה שנה השמיטה, שעדיין שבעית נהגת בה, בקצר של שבעית היוצא למצואי שבעית".

ומוכרים לומר, שישנו קשר מיוחד בין שנת השמיטה ל"הקהל" שלאחריו. עניינו של "הקהל" אינו רק לעורר את העם על ידי קריית המלך בענייני יראת ה', אלא הוא המשך וחיזוק לעבודת שנת השמיטה שלפנינו: **בשנת השבעית מתעורריהם בני**

ישראל בענייני אמונה ויראת ה', ואוזי בשתת הקהל מחזקם המליך ומעודדם להמשיך התעווררות זו גם על שש שנים הבאות, עד לשמייטה הבאה.

ויש לבאר פרטיו עבודת השנה השביעית, וכיatz מצוות "הקהל" ממשיכה את התעווררות של השנה השביעית גם לשנים הבאות.

شمיטת האדם, הארץ והפירוט

עבודת השמייטה נחלקת לשלושה נושאים כלליים:

шибיתת האדם – בשתת השביעית מפסיק האדם מעבודת הארץ של "שש שנים", ומתר מסר ל"שבת לה" (בהר כה, ג-ד). עבודה מיוחדת יש בשנה זו, "שגם עובדי אדמה, אשר ישבתו בשנה ההיא, יתעוררו לדרכו את ה'" (ספרנו שם). בשתת השמייטה פניו האדם ללימוד התורה, שמביאו ליראת ה' ולשםירות המצוות.

шибיתת הארץ – "ושבתה הארץ שבת לה" (פרשנו כה, ב), היא השבייתה שמצד האדמה עצמה, שאין עובדים בה והוא שוכנתה מן העבודה הרגילה בכל שנה.

הפקר הפירות – הפירות צומחים בשנה זו הם הפקר לכל ואין לבעלי השדה בעלות עליהם.

שלושה עניינים אלו הם שלושה חלקים בעבודת האדם של השנה השביעית, אשר יבואו לזמן, ותוכן מצוות "הקהל" הוא להמשיך את העבודה והתעווררות הללו גם על השנים הבאות.

זריעת הארץ – "לשמש את קוני"

חכלייתה של מצוות שמייטה היא להגיע להכרה והרגשה ש"אין דבר מיוחד ברשותו רק שהכל ברשות אדון הכל" (חינוך מצוה פר), ועובדת זו נחלקת לשלושה חלקים המתאימים לשלושת פרטי המצויה האמורים לעלה:

шибיתת האדם –

מטרת בריאות היהודי היא כمفorsch במשנה (סוף קידושין) "אני נבראי למשש את קוני", אין לאדם בעלות על עצמו, אלא הוא עבד ה', וכל מהותו והווייתו היא לעבוד את ה' בכל זמנו וכוחו. גם כאשר עוסק האדם ב"שש שנים תזרע שדר וגוו", וublisher את רוב יומו בעמל הפרנסה, הרי עדין עליו לכוון את כל מעשיו לשם שמים: שיוכל להתפרנס ולהחיות ולבוד את הש"ת. ונמצא, שגם עסוק הארץ הוא חלק מעבודתו ית'.

... ייְהִי נֵהֶג שֶׁל תּוֹרָה

אך מכיוון שהאדם שקווע וטרוד רוב זמנו בעבודת הארץ, קיים החשש שישכח על תכלית בראותו, שככל מהותו היא לעבד את הבורא ית"ש, ולזאת מעניקה התורה את שנת השמיטה, שבה היהודי חייב להתנתק מעבודת הארץ, ולהתמסר לחלווטין לעובדה רוחנית ולדבקות בהקב"ה.

ומשנה זו, נוטל האדם כח ועוז לשש שנים הבאות, אשר גם כשיישוב לעסוק בעבודת הארץ, ידע וירגish גם עבודת האדמה היא חלק מעבודת ה'. הוא יחווש כיצד כל מטרתו היא "לשמש את קומי", ויקיים את ציווי המשנה (אבות פ"ב מ"ב) "כל מעשיך יהיה לשם שמיט", גם מעשי הפרנסה וצרבי הגוף ייעשו לשם שמים בלבד.

אין בכוח האדמה להצמיח התבואה אלא רק מברכת הש"ת

שביתת הארץ -

הארץ ומלאה שיכת להקב"ה, וגם טבעה ורגילוֹתָה שהארץ מוציאה צמיחה על ידי שחרושים וזרעים אותה, אין זה מכוח עצמה ח"ז, אלא מכוח שננותן הש"ת בקרקע.

וכך אמרו בירושלמי (הובא בתוד"ה אמונה - שבת לא, א, בפירוש מאמר "אמונה זה סדר זרעים") **שייהודי** "מאמין בחו"ל העולמים וזורע", ונתבאר בזה (לקוטי שיחות ח"א ע' 216 ועוד) **שייהודי** הזורע שדהו אינו סומך על טבע האדמה שתוציא יבולת מכואה וסגולתה, אלא "מאמין בחו"ל העולמים וזורע", שמכיר ויודע שהצמיחה וה התבואה מגיעה אך ורק מהש"ת, "חי העולמים", ובוטח בו שייתן ברכתו.

ואף שעל פי חוקי הטבע צמיחת התבואה תלוי בחרישה וזרעה שלפניי, הנה באה שנת השמיטה ומראה שאין האמת כן, שהרי בשנת השמיטה הש"ת מצווה את האדם להשיבת שדהו ולא לזרעה כלל, ועל הטענה "מה נאכל בשנה השביעית", מבטיחה התורה (בזה כה, כא) "יצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית, ועשית את התבואה לשלש השנים". מציאות זו, שזרעה של שנה אחת הצמיחה התבואה המספקת לשלווש שנים, אינה לפि חוקי הטבע הרגילים, וגם אינה בגדרי הטבע כלל. ומהז ייוכחת האדם שצמיחת התבואה והפירות היא "לא בכוחה וסגולתה" (חינוך מצווה פר) של הארץ, אלא "הוא הנוטן לך לעשות חיל" (עקב ח, יח).

וכשרואה היהודי את ברכת הש"ת באופן זה בשנת השמיטה, הרי מתיישבת אצל הכרה זו באופן عمוק, ובשש השנים הבאות זוכר הוא אשר אין התבואה צומחת כתוצאה מהרישתו וזריעתו, אלא רק מצד ברכת ה'.

מי הבעלים על נכס האדם?

הפרק הפירות -

גם לאחרי שהיודי מכיר ומרגישי שכל מהותו ותפקידו הוא רק "לשמש את קוני", וכל פרנסתו ורכשו לא השיג בכוחו ועוצם ידו אלא מידו של השיעית הוא זה, מכל מקום עדיין יכול הוא לחוש אשר נכסיו שברכו השיעית והגיעו לרשותו שייכיםema href="#" style="color: black;">לנו, רק שהוא מחייב לנצלם לעובdotו ית'.

אך האמת היא אשר גם נכסיו של האדם הם בבעלותו של הקב"ה, ואינם שייכים לאדם כלל. הרי הם כפיקדון בידיו שניתן לו על מנת שיישתמש בנכסים עבור רצונו של הקב"ה, והרי הוא שלווה של הי' ליקח את הרכוש ולהשתמש בו כפי רצונו ית'.

ואף עניין זה מודגש ומוחדר בהכרתו של היהודי בשנת השמיטה, על ידי הצעוי של הפרק הפירות, שככל הפירות שצמחו בשדה שלו, הרי הם מופקרים לכל! שככל מזכירים היהודי אשר גם בשש השנים הקודמות שבהם מותר לו לחת את הפירות לעצמו, אין זה מפני שפירות אלו הם בבעלותו, אלא גם אז היו הפירות שייכים להקב"ה, רק שבשנתיים אלו מיניו הקב"ה יהיה שלווה להשתמש בהם לצרכיו הפרטיים לשם שמים, ובשנה השביעית בוחר הקב"ה שלא לחת את הפירות לבעל השדה אלא לעשותם הפרק לכל.

"הבל ברשות אדונן הבל"

שלושת העניינים המוחדרים אצל היהודי בשנת השביעית: אשר כל עניינו הוא "לשמש את קוני", שהקב"ה הוא "בעל הבית" על חוקי הטבע, ושכל נכסיו שייכים להקב"ה, צריכים הם להיות אצל בהכרתו ובהרגשותו לא רק בשנת השמיטה, אלא גם בכל ששת השנים שלאחרי. וזהו תוכן מצוות הקהל, שהמלך קורא פרשיות מסוימות בתורה, שתוכנן הוא שלושת העניינים האמוריטים, ואותם צריך המלך להחדיר אצל העם לקראת שש השנים הקרובות.

וכפי שמצוינו, שעייר קריית המלך לפניו העם הייתה ב"פרשת שמע, ומדלג ל"זהי אם שמוע" וגומר אותה, ומדלג ל"עשר תעשר" כו'" (רמב"ם הל' חגיגה פ"ג ה"ג). וראה במקור הדברים הע' 58 בוגנע לחילת הקרייה ב"אללה הדברים" ובเดעת רב כי זה. עי"ש), ו בשלוש פרשיות אלו מדובר אודות שלושת העניינים שבעבדות שנת השמיטה:

שביתת האדם, והכרתו בכך שכל מהותו היא "לשמש את קוני", היא תוכן פרשת

... וילך יינה של תורה

שמע אשר בה מדובר אודות עבودתו הרוחנית של יהודי: קבלת על מלכות שמים, לימוד התורה וקיום המצוות כחפילין ומזווה. והיינו, שבהמשך לכך שבשנת השמיטה ה' האדם משוחרר מעבודת הארץ ועטוק כולם בעניינים רוחניים לעובדו ית', הנה בזמן זה מעורר המלך שגם בשנים שעובדים בהם את הארץ יש להכיר בכך שככל משך סדר יומו של היהודי הוא אך ורק "לשמש את קוני", גם על ידי עסק הפרנסה.

שביתת הארץ, המדגישה את שליטתו של הקב"ה על חוק הטבע, מתאימה לפרשת "זהי אם שמוע" שבה מבהירה התורה שכל ענייני הטבע כירידת מטר ונחתינת האדמה את יבולה, אינם תלויים בחירשתו וזריעתו של האדם, אלא בכך ש"שמוע תשמעו אל מצותי" (עקב יא, יג). בפרשה זו מבואר שכאשר מציתים לציוויי הקב"ה, אזי מעניק הקב"ה את ברכתו וمبתייח (שם, יד) "ונתתי מטר ארצכם בעתו... ואספת דגן וגוו", ונמצא, אשר צמיחה התבואה היא רק בברכתו של ה'.

זה בא בהמשך לזה שראוים במושב שליטה זו של הקב"ה על הטבע בשנה השביעית בקיום הבטחת "וועשת את התבואה לשלש השנהים", וב"מושאי שביעית" בעת קריית פרשת "זהי אם שמוע", מעוררים את היהודי לשים אל ליבו כיצד גם בשנים שהتبואה צומחת בריגלוּחה הרי זה רק מברכתו ית'.

הפרק הפירות, הממחיש לאדם איך שככל רכושו שייך להקב"ה, מקביל לפרשיות "עשר עשר" (ראה יד, כג) ו"כפי תכללה לעשר" (חבא כו, יב. וראה רבב"ם שם), אשר בהן מודגש באופן ברור כיצד כל הפירות שייכים להקב"ה, אלא שרוב הפירות משאיר הקב"ה ברשותו בכדי שהוא שלוחו להשתמש בהם לשם שמים, וחלק מהפירות מחויב היהודי להוציא מרשותו למתחנות עניים והפרשת תרומות ומעשרות, כי מלחתחילה אינם שלו אלא של הקב"ה.

ענין זה מגיע בהמשך לשנת השמיטה שבה כל הפירות היו באופן גלי בראשות הקב"ה שמצווה להפקידם, והמלך שקורא בפרשת המעשרות לפני העם, מעוררם שיכירו בכך גם בשש השנים הבאות כאשר רוב הפירות יהיו לכארה ברשותם.

וסיום הקראיה היא ב"פרשת המלך", להיות שתפקידו של מלך ישראל מבואר בסה"ק (דרך מצותיקמצוות מינוי מלך (קח, א ואילך), וראה שם באורך ביאור עניין המלך) שהוא לפועל אצל בני ישראל קיבלת על מלכות שמים ויראת ה', עד אשר יחושו שהכל בטלים אליו ית' ו"אין עוד מלבדו" (וاثחנן ד, לה), ועל כן כאשר רוצחים לעורר את העם על ענייני יראת ה' והאמונה שהכל ברשותו ואין בלחו, הנה זה מתקידו ועניינו של המלך.

מדוע "הקהל" הוא בחג הסוכות?

כאשר מסתיימת שנת השבע, וצריכים לעורר את העם להמשיך את ענייני העבודה הרוחנית דשביעית בשש השנים הבאות על ידי המעד ד"הקהל", הרי הזמן המתאים ביותר לכך הוא בחג הסוכות דשנה השמינית ש"עדין שביעית נוהגת בה, בקוצר של שביעית היוצא למועד שביעית".

כי הנה ברכת ה' "וועשת את התבואה לשלש שנים", שהتبואה שזורעים בששית צומחת לשלווש שנים, ניכרת עד לשנה התשיעית, וככפי שמבטיחה התורה (בחר כה, כב) "ואכלתם מן התבואה ישן עד השנה התשיעית", ואם כן בתקופה זו ד"מועד שביעית" עדין ניכרת שליטה של הש"ת על חוקי הטבע, שהרי עדין אוכלים מן התבואה שלא גדרה בצמיחה טبيعית, אלא ניכר בה בגלוי כח וברכת הש"ת.

ועוד זאת, אשר גם העניין ד"הפרק פירות" חל עדין בתקופה זו, כי הקוצר של מועד שביעית "עדין שביעית נוהגת בה", והتبואה שקווצרים בחודש זה אינה לבעלים אלא הפרק.

ואם כן בחג הסוכות עדין ניכר ונרגש אצל היהודי איך שהקב"ה הוא שולט על חוקי הטבע, וגם אשר הכל ברשותו, וזהו הזמן המתאים בו יעמוד המלך ויעורר את העם לעמוד באמונתם ועובדתם את הש"ת גם בשש שנים.